

Hvor der i loven anvendes ordet »sundhedsperson(er)«, skal det forstås som angivet ovenfor.

Det bemærkes, at personer, der ikke er undergivet en autorisationsordning, hvilket f.eks. er tilfældet med social- og sundhedsassistenter, kun kan optræde som sundhedsperson i lovens forstand efter delegation fra f.eks. en læge eller sygeplejerske.

De grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, hvortil uddannelsen til social- og sundhedsassistent hører, har til formål at give de færdiguddannede kvalifikationer til at varetage opgaver inden for bistand-, pleje- og omsorgsområdet eller inden for pædagogmedhjælper- og dagplejeområdet. Der er således tale om, at de pågældende typisk udøver denne selvstændige kompetence inden for det sociale område, men ikke inden for sundhedsvæsenet. De pågældende er derfor ikke selvstændige sundhedspersoner i patientretsstillingslovens forstand.

Apotekere, apotekspersonale og farmaceuter i øvrigt forsyner borgerne med lægemidler, men deltager ikke direkte i behandlingen af patienter. De pågældende er derfor ikke omfattet af patientretsstillingsloven.

Til § 5

De steder i patientretsstillingsloven, hvor en legal repræsentant (forældremyndighedsindehaver, nærmeste pårørende eller værge) varetager en patients interesser, må repræsentanten have ret til at indtræde i patientens rettigheder efter loven, f.eks. i relation til aktindsigtsreglerne i kapitel 4 og samtykke til videregivelse efter reglerne i kapitel 5. Hvis ikke denne indtræden i patientens rettigheder finder sted, vil repræsentanten være begrænset i sine bestræbelser for at varetage patientens interesser.

Den legale repræsentants ret til at indtræde i patientens rettigheder efter loven vedrører dog kun forhold, der er nødvendige for at repræsentanten kan varetage patientens interesser og behov i den konkrete situation. Det må bero på et konkret skøn i hvilket omfang, der f.eks. skal gives repræsentanten aktindsigt i patientens journal. Der bør her anlægges en bred fortolkning, så repræsentanten ikke forhindres i at bistå patienten. Tilsvarende gælder i relation til den legale repræsentants ret til at give samtykke til videregivelse af helbredsoplysninger. Også i denne situation må repræsentanten udøve retten til at give samtykke i patientens interesse. Hvis patienten klart modsætter sig, at videregivelse finder sted, også selv om patientens beslutning synes uden mening, må repræsentanten respektere denne beslutning. Spørgsmålet må herefter

behandles efter reglerne om videregivelse af helbredsoplysninger uden samtykke.

Repræsentanten skal varetage patientens interesser og behov. Dette indebærer f.eks., at repræsentanten aldrig på patientens vegne kan give afkald på livsnødvendig behandling.

I de tilfælde, der er omhandlet under kapitel 3, Selvbestemmelse i særlige tilfælde, gælder for så vidt angår børn og unge under 15 år de almindelige regler i lov om forældremyndighed og samvær (§§ 1 og 2). Hvis forældremyndighedsindehaveren ikke varetager barnets interesser i relation til sygebehandling, åbner bistandslovens § 35 b (med virkning fra 1. juli 1998 § 44 i lov om social service) mulighed for, at kommunens børn og unge-udvalg kan træffe beslutning om at gennemføre undersøgelse og behandling, hvis det drejer sig om en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter barnet eller den unge for varig og betydelig invaliditet. Der henvises til bemærkningerne til § 8.

Det fremgår af lovforslagets § 13, at § 9 om patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, ikke gælder for de særlige tilfælde, der er omhandlet under kapitel 3, Selvbestemmelse i særlige tilfælde. Herved er tilkendegivet, at de repræsentanter (nærmeste pårørende eller værge), som varetager den omhandlede patientgruppes interesser og behov, ikke kan samtykke for patienten i kapitel 3-tilfælde. Der henvises til bemærkningerne til § 13.

Såfremt en § 9-repræsentant i øvrigt forvalter samtykket på en måde, der åbenbart vil skade patienten eller behandlingsresultatet, kan sundhedspersonen efter lovforslagets § 9, stk. 4, gennemføre behandlingen, såfremt vedkommende embedslægeinstitution giver sin tilslutning hertil.

Kapitel 2

Selvbestemmelse

Reglerne om informeret samtykke, dvs. selvbestemmelsesret, indeholder de mest grundlæggende rettigheder i behandler/patientforholdet.

Kapitel 2 indeholder bestemmelserne om, at al medicinsk behandling hviler på frivillighed, når bortses fra helt ekstraordinære tilfælde, hvor lovgivningen åbner op for tvangsanvendelse, som f.eks. i visse tilfælde over for psykiatriske patienter og i forbindelse med bekæmpelse af smitsomme sygdomme. Der er tale om et helt grundlæggende forhold, og princippet hviler på patientens selvbestemmelsesret (autonomi), og respekten for individets værdighed og ukrænkelighed (integritet).